

Treasurystatuut
Gemeente Etten-Leur
2011

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	5
2 Treasurystatuut.....	6
Algemeen.....	6
I Doelstellingen van de treasuryfunctie	6
Risicobeheer.....	6
II Uitgangspunten risicobeheer	6
III Renterisicobeheer.....	6
IV Koersrisicobeheer	7
V Kredietrisicobeheer	7
VI Liquiditeitsrisicobeheer.....	7
VII Valutarisicobeheer	7
Gemeentefinanciering.....	7
VIII Financiering	7
IX Langlopende uitzettingen	8
X Relatiebeheer.....	8
Kasbeheer	8
XI Geldstromenbeheer	8
XII Saldo- en liquiditeitenbeheer.....	8
Administratieve organisatie en interne controle	9
XIII Uitgangspunten administratieve organisatie en interne controle.....	9
XIV Verantwoordelijkheden.....	9
XV Bevoegdheden.....	11
XVI Informatievoorziening.....	11
XVII Begrippenkader.....	12
XVIII Inwerkingtreding.....	13
3 Memorie van toelichting.....	14

1 Inleiding

De gemeente Etten-Leur onderkent het belang van een verantwoord en adequaat beheer van haar financiële middelen. De wettelijke kaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor decentrale overheden zijn opgenomen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). De gemeente Etten-Leur wenst haar activiteiten op het gebied van treasury op een zo transparant en beheersbaar mogelijke wijze in te richten.

In februari 2001 is een treasurystatuut vastgesteld. Op grond van organisatorische aanpassingen en enkele wijzigingen in de Wet fido is het "Treasurystatuut 2011 gemeente Etten-Leur" opgesteld..

De treasuryfunctie omvat:

Alle activiteiten gericht op het sturen, beheersen en verantwoorden over de financiële vermogenswaarden en -posities, geldstromen en de hieraan verbonden risico's.

De treasuryfunctie kent twee taakvelden t.w. treasurybeleid en treasurybeheer.

- Het treasurybeleid bestaat uit het formuleren van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten en administratieve organisatie. Het treasurybeleid wordt vastgelegd in het treasurystatuut.
- Het treasurybeheer betreft de (dagelijkse) uitvoering van de treasury en bestaat in hoofdlijnen uit drie deelfuncties: kasbeheer, risicobeheer, gemeentefinanciering.

Op basis van de Wet fido heeft de gemeente twee instrumenten op het gebied van treasury: allereerst het *treasurystatuut*. In het treasurystatuut is de "beleidsmatige infrastructuur" van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Het treasurystatuut maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk. Naast het treasurystatuut wordt jaarlijks een *financieringsparagraaf* opgenomen in zowel de begroting als in de jaarrekening. Hierin worden de specifieke beleidsvoornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van treasury besproken.

In het treasurystatuut worden allereerst de doelstellingen van de treasuryfunctie van de gemeente geformuleerd. Deze worden vervolgens geconcretiseerd voor de verschillende deelgebieden van treasury: risicobeheer, gemeentefinanciering en kasbeheer. Daarna komen de administratieve organisatie en interne controle van de treasuryfunctie aan de orde. Daarbij ligt het accent op de eenduidigheid over de verdeling van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Vervolgens worden de uitgangspunten vastgelegd voor de informatie die noodzakelijk is om het hele proces beheersbaar en meetbaar te maken en te houden. Ten slotte is het begrippenkader opgenomen. In de Memorie van Toelichting worden waar nodig de in het treasurystatuut opgenomen artikelen toegelicht.

2 Treasurystatuut

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Etten-Leur;

gelet op financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet en Wet financiering decentrale overheden;

BESLUIT:

het "Treasurystatuut 2011 gemeente Etten-Leur" vast te stellen.

Algemeen

I Doelstellingen van de treasuryfunctie

Artikel 1.

De treasuryfunctie van de gemeente heeft de volgende algemene doelstellingen:

1. Het verzekeren van duurzame toegang tot de financieringsmarkt tegen acceptabele condities;
2. Het beheersen van financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, (interne) liquiditeitsrisico's en valutarisico's;
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Risicobeheer

II Uitgangspunten risicobeheer

Artikel 2.

Het risicobeheer omvat alle activiteiten die zich richten op het beheersen van financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's, interne liquiditeitsrisico's en valutarisico's. Met betrekking tot risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:

1. De gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Het prudente karakter van deze uitzettingen wordt gewaarborgd middels de richtlijnen en limieten van dit treasurystatuut;
2. De gemeente mag garanties en leningen uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen waarbij vooraf advies wordt ingewonnen over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij;

III Renterisicobeheer

Artikel 3.

1. De kasgeldlimiet wordt niet overschreden conform de Wet fido;
2. Bij het afsluiten van leningen of renteaftspraken wordt gezorgd dat de renterisiconorm in de toekomst niet wordt overschreden conform de Wet fido;
3. Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
4. De rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand;

5. Binnen de kaders gesteld onder artikel 2 en 3, streeft de gemeente tevens naar spreiding in de rentetypische looptijden van leningen/uitzettingen.

IV Koersrisicobeheer

Artikel 4.

1. De gemeente beperkt de koersrisico's op uitzettingen uit hoofde van treasury door daarbij uitsluitend de volgende producten te hanteren: vastrentende waarden, dan wel in producten waarbij de hoofdsom is gegarandeerd aan het einde van de looptijd. Dit is conform artikel 9 lid 2b van de "Financiële Verordening 2008 gemeente Etten-Leur";
2. Tevens beperkt de gemeente de koersrisico's door conform artikel 6 de looptijd van de uitzettingen af te stemmen op de liquiditeitsplanning.

V Kredietrisicobeheer

Artikel 5.

Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van treasury gelden de volgende uitgangspunten:

1. Het uitzetten van overtollige geldmiddelen gebeurt bij financiële ondernemingen die:
 - a. zijn gevestigd in een lidstaat van de EER, Europese Economische Ruimte, die minimaal over een rating AA¹ beschikt;
 - b. voor henzelf of voor de door hen uitgegeven waardepapieren kunnen aantonen ten minste over een rating AA- voor de lange termijn en A-1+ voor de korte termijn te beschikken;
2. De ratings dienen door ten minste twee ratingbureaus te zijn afgegeven;
3. Artikel 5.1 en 5.2 zijn niet van toepassing op uitzettingen tegen waardepapieren waarvoor een solvabiliteitsratio van 0% geldt;
4. Voor het aantrekken van financieringen met een looptijd langer dan 1 jaar worden tenminste twee offertes bij verschillende financiële instellingen opgevraagd en vastgelegd;
5. Overeenkomsten voor het aangaan van leningen, het uitzetten van geldmiddelen of het verlenen van garanties luiden in Euro's;
6. Bij het verstrekken van leningen uit hoofde van de publieke taak worden zoveel mogelijk zekerheden of garanties geëist.

VI Liquiditeitsrisicobeheer

Artikel 6.

De gemeente beperkt haar liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op een korte termijn liquiditeitsplanning (looptijd tot één jaar) in combinatie met een meerjarige liquiditeitsplanning gelijk aan de in de meerjarenraming opgenomen periode.

VII Valutarisicobeheer

Artikel 7.

Valutarisico's worden in de gemeente uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in Euro's.

Gemeentefinanciering

VIII Financiering

Artikel 8.

Bij het aantrekken van financieringen gelden de volgende uitgangspunten:

1. Financieringen worden enkel aangetrokken voor de uitoefening van de publieke taak;

¹ Conform de ratings van Standard & Poor's

2. Financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare eigen financieringsmiddelen te gebruiken teneinde de renterisico's te minimaliseren en het renteresultaat te optimaliseren;
3. Toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn (buiten de normale gemeentefinanciering): onderhandse leningen;
4. De gemeente vraagt offertes op bij minimaal twee instellingen alvorens een financiering wordt aangetrokken. Deze offertes worden door de gemeente schriftelijk vastgelegd.

IX Langlopende uitzettingen

Artikel 9.

Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van de treasuryfunctie voor een periode van één jaar en langer gelden de volgende uitgangspunten:

1. Uitzettingen worden uitsluitend gedaan onder de in artikel 3, 4, 5 en 7 genoemde voorwaarden;
2. De gemeente vraagt bij minimaal twee instellingen offertes op alvorens een langlopende uitzetting wordt gedaan.

X Relatiebeheer

Artikel 10.

De gemeente beoogt het realiseren van gunstige c.q. marktconforme condities voor af te nemen financiële diensten. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

1. Bankrelaties en hun bancaire condities worden ten minste een keer in de vijf jaar beoordeeld;
2. Bankrelaties dienen wat betreft hun kredietwaardigheid minimaal te voldoen aan de eisen die zijn gesteld in artikel 5;
3. Financiële ondernemingen (kredietinstellingen, beleggingsinstellingen, verzekeraars en financiële instellingen) dienen onder Nederlands of anderszins EER-toezicht te vallen, zoals De Nederlandsche Bank en de Verzekeringkamer;
4. Tussenpersonen dienen geregistreerd te staan bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en daarvan een vergunning als makelaar te hebben ontvangen.

Kasbeheer

XI Geldstromenbeheer

Artikel 11.

Om de kosten van het geldstromenbeheer te beperken wordt:

1. Het liquiditeitsgebruik beperkt door de geldstromen op gemeenteniveau op elkaar af te stemmen;
2. Erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig kunnen worden nagekomen aan de hand van de liquiditeitsplanning;
3. Het betalingsverkeer zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd bij één bank;

XII Saldo- en liquiditeitenbeheer

Artikel 12.

Voor het saldobehoor en het liquiditeitenbeheer gelden de volgende specifieke richtlijnen:

1. De gemeente streeft naar concentratie van de liquiditeiten binnen één rentecompensatiecircuit bij een bank met de gunstigste condities;
2. Indien er een liquiditeitsbehoefte ontstaat kan de gemeente kortlopende middelen aantrekken. Hierbij wordt de kasgeldlimiet – conform artikel 3 lid 1 - niet overschreden;
3. Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeldleningen, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekening courant;
4. Toegestane instrumenten bij het uitzetten van gelden voor een periode korter dan één jaar moeten voldoen aan de eisen van artikel 4;

5. Bij het extern uitzetten van gelden korter dan één jaar zijn slechts de in artikel 5 genoemde tegenpartijen toegestaan;
6. De gemeente vraagt bij minimaal twee instellingen offertes op alvorens middelen worden aangetrokken of uitgezet met een looptijd korter dan één jaar.

Administratieve organisatie en interne controle

XIII Uitgangspunten administratieve organisatie en interne controle

Artikel 13.

In het kader van de treasuryfunctie gelden de volgende algemene uitgangspunten op het gebied van administratieve organisatie en interne controle:

1. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van treasuryactiviteiten zijn op eenduidige wijze schriftelijk vastgelegd in artikel 14 en 15 van dit treasurystatuut;
2. Bij de uit te voeren treasuryactiviteiten is functiescheiding doorgevoerd met als belangrijkste voorwaarden:
 - a. iedere transactie wordt door minimaal twee functionarissen geautoriseerd (het vier-ogen-principe);
 - b. de uitvoering en de controle geschiedt door afzonderlijke functionarissen;
 - c. de uitvoering en de registratie in de financiële administratie geschiedt door afzonderlijke functionarissen.
3. De transacties worden onmiddellijk geregistreerd door de functionaris die de transactie heeft afgesloten en gecontroleerd door de functionaris die belast is met de interne controle.

XIV Verantwoordelijkheden

Artikel 14.

De verantwoordelijkheden met betrekking tot de treasuryfunctie van de gemeente staan in onderstaande tabel gedefinieerd.

Functie	Verantwoordelijkheden
Gemeenteraad	<ul style="list-style-type: none"> • Het vaststellen van de Financiële verordening en de financieringsparagraaf bij de begroting, waarin de treasurydoelstellingen, het treasurybeleid, beleidskaders en limieten zijn opgenomen; • Het houden van toezicht op het treasurybeleid en de uitvoering hiervan aan de hand van de financieringsparagraaf bij de jaarrekening;
College van B&W / Portefeuillehouder Financiën	<ul style="list-style-type: none"> • Het uitvoeren van het treasurybeleid (formele verantwoordelijkheid), waaronder het vaststellen van het treasurystatuut; • Het achteraf bekrachtigen van de afgesloten transacties (bij een looptijd > 1 jaar); • Het rapporteren aan de Gemeenteraad over de uitvoering van het treasurybeleid. • Het uitvoeren van het treasurybeleid (bestuurlijke verantwoordelijkheid).
Directie	<ul style="list-style-type: none"> • Het uitvoeren van het treasurybeleid (organisatorische verantwoordelijkheid)
Concerncontroller	<ul style="list-style-type: none"> • Het bewaken van de kwaliteit van de treasuryprocessen; • Het controleren van de volledigheid en betrouwbaarheid van de informatievoorziening van de treasuryfunctie en hierover rapporteren aan het college van B&W.
Bevoegd afdelingshoofd	<ul style="list-style-type: none"> • Het opzetten van richtlijnen op het gebied van treasury; • Het uitvoeren van de aan haar/hem gemandateerde treasuryactiviteiten conform het treasurystatuut en de financieringsparagraaf;

Functie	Verantwoordelijkheden
	<ul style="list-style-type: none"> • Het zorgdragen voor juiste verantwoording van de uitvoering van de door hem/haar gemandateerde treasuryactiviteiten; • Het rapporteren aan directie en B&W over de uitvoering van het treasurybeheer; • Het afleggen van verantwoording aan directie en het college van B&W.
Coördinator Administratie (Financieel specialist 1)	<ul style="list-style-type: none"> • Het houden van toezicht op de activiteiten van de financiële administratie met betrekking tot het registreren, bewaren en uitvoeren van middelen. • Het houden van toezicht op de activiteiten van de kassier met betrekking tot de bewaring van de financiële middelen, de inning van inkomsten en de afdracht van overtollige contante gelden;
(Deel)budgethouders	<ul style="list-style-type: none"> • Het zorgdragen voor het tijdig aanleveren van betrouwbare operationele informatie over toekomstige geldstromen aan de treasurer; • Het fiatteren van betalingen en ontvangsten ten laste c.q. ten gunste van hun budgetten, conform de budgethoudersregeling van de gemeente Etten-Leur.
Treasurer (Financieel specialist 2)	<ul style="list-style-type: none"> • Het uitvoeren van de activiteiten met betrekking tot het risicobeheer en de gemeentefinanciering (financiering, uitzetting en relatiebeheer). Deze activiteiten moeten conform dit treasurystatuut en de financieringsparagraaf worden uitgevoerd en de transacties dienen geautoriseerd te zijn door het bevoegd afdelingshoofd ; • Het opstellen en bijhouden van de liquiditeitenplanning; • Het aantrekken en uitzetten van gelden in het kader van het saldo- en liquiditeitenbeheer; • Het beheren van de geldstromen; • Het onderhouden van contacten met banken, geldmakelaars en overige financiële ondernemingen; • Het schriftelijk vastleggen van de treasurytransacties en het doorgeven hiervan aan de administratie; • Het voorbereiden van beleidsvoorstellen op treasurygebied; • Het adviseren van de afdelingen over de financiële gevolgen van hun activiteiten en projecten; • Het afleggen van verantwoording aan het bevoegd afdelingshoofd over de uitvoering van de aan hem/haar gemandateerde activiteiten.
Kassier	<ul style="list-style-type: none"> • Het beheer van de girale gelden, onder toezicht van de coördinator administratie; • Het beheer van contante gelden; • Het zorgdragen voor het tijdig afstorten en opnemen van contante gelden bij de bank • Het overboeken van saldi tussen bankrekeningen; • Het voorbereiden en versturen van betaalopdrachten
Administratie (financieel medewerker FA)	<ul style="list-style-type: none"> • Het administratief verwerken van het contante en girale betalingsverkeer; • Het juist en volledig administreren van de bezittingen, schulden, rechten, verplichtingen, inkomsten, uitgaven, ontvangsten en betalingen in de verplichtingen- en financiële administratie;
Unit Control	<ul style="list-style-type: none"> • Het controleren van de volledigheid, betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de treasuryprocessen.
Externe accountant	<ul style="list-style-type: none"> • Het in het kader van haar reguliere controletaak adviseren en controleren over de feitelijke naleving van het treasurystatuut.

XV BevoegdhedenArtikel 15.

In onderstaande tabel staan bevoegdheden met betrekking tot treasuryactiviteiten weergegeven alsmede de daarbij benodigde autorisatie.

Bevoegdheid	Bevoegde functionaris	Autorisatie door
Saldo-, liquiditeiten- en geldstromenbeheer		
1. Het uitzetten van middelen via daggeld, deposito en spaarrekening	Treasurer	Bevoegd afdelingshoofd
2. Het aantrekken van middelen via daggeld of kasgeld	Treasurer	Bevoegd afdelingshoofd
3. Betalingsopdrachten voorbereiden en versturen	Kassier	Treasurer / Coördinator financiële administratie
Bankrelatiebeheer		
4. Bankrekeningen openen/sluiten/wijzigen	Treasurer	Bevoegd afdelingshoofd
5. Bankcondities en tarieven afspreken	Treasurer	College van B&W
Financiering en uitzetting		
6. Het vaststellen van kredietfaciliteiten	Treasurer	College van B&W
7. Het aantrekken van middelen via onderhandse leningen zoals vastgelegd in de financieringsparagraaf	Treasurer	Bevoegd afdelingshoofd
8. Het uitzetten van middelen via onderhandse geldleningen zoals vastgelegd in de financieringsparagraaf	Treasurer	Bevoegd afdelingshoofd
9. Het beleggen van middelen in garantieproducten	Treasurer	College van B&W
10. Het garanderen van middelen uit hoofde van de publieke taak	College van B&W	Gemeenteraad

XVI InformatievoorzieningArtikel 16.

Met betrekking tot de treasuryactiviteiten dient tenminste de in de onderstaande tabel opgenomen informatie te worden verstrekt door de desbetreffende functionarissen:

Informatie	Frequentie	Informatieverstrekker	Informatieontvanger
1. Gegevens m.b.t. toekomstige uitgaven en ontvangsten voor de liquiditeitenplanning	Doorlopend	(Deel)budgethouders	Treasurer
2. Liquiditeitenplanning en vooraf informeren over af te sluiten langlopende leningen/uitzettingen	Periodiek	Treasurer	Bevoegd afdelingshoofd / Portefeuillehouder Financiën
3. Beleidsplannen treasury in financieringsparagraaf van begroting	Jaarlijks	Treasurer	Gemeenteraad

Informatie	Frequentie	Informatie-verstrekker	Informatie-ontvanger
4. Evaluatie treasuryactiviteiten in financieringsparagraaf van de jaarrekening	Jaarlijks	Treasurer	Gemeenteraad
5. Voortgang onderdelen financieringsparagraaf via bestuursrapportages	2 keer per jaar	Treasurer	Gemeenteraad
6. Informatie aan derden (toezichthouder en CBS) zoals genoemd in art. 8 Wet fido	Periodiek en bij afwijkingen	Treasurer	GS en CBS

XVII Begrippenkader

Artikel 17.

In dit statuut wordt verstaan onder:

- Financiering Het aantrekken van benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar. Deze middelen kunnen bestaan uit zowel eigen vermogen als vreemd vermogen;
- Geldstromenbeheer Al die activiteiten die nodig zijn om de interne en externe kosten bij het verwerken van geldstromen te minimaliseren;
- Intern liquiditeitsrisico het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjaren investeringsplanning als gevolg waarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen;
- Kasgeldlimiet een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het begrotingsjaar. De gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal mag deze limiet niet overschrijden. Zolang de limiet niet wordt overschreden behoeven geen langlopende geldleningen te worden opgenomen.;
- Koersrisico Het risico dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen;
- Kredietrisico De risico's op een waardedaling van een vordering ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij;
- Liquiditeitenbeheer het voorzien in de huidige en toekomstige financieringsbehoefte tegen zo laag mogelijke kosten, het aantrekken van vreemd vermogen en het zorgdragen voor voldoende financiële ruimte (tot één jaar) om te garanderen dat de verplichtingen op korte termijn nagekomen kunnen worden;
- Liquiditeitenplanning Een gestructureerd overzicht van de toekomstige inkomsten en uitgaven ingedeeld naar aard en tijdseenheid;
- Rating Een belangrijk handvat bij de bepaling van de kredietwaardigheid en dus ook het risicoprofiel van een bank;
- Renterisico Het gevaar van onvoorziene veranderingen van de (financiële) resultaten van de gemeente door rentewijzigingen;
- Renterisiconorm Een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal van de gemeente bij aanvang van het jaar dat niet mag worden overschreden. De renterisiconorm houdt in dat een openbaar lichaam spreiding moet aanbrengen bij de herfinanciering van de langlopende leningen. Door het opleggen van deze spreiding wordt voorkomen dat herfinanciering van verschillende leningen in één jaar samenvallen waardoor risico gelopen wordt in het kader van renteschommelingen;

- Rentetypische looptijd Het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op basis van de voorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare, constante rentevergoeding;
- Rentevisie Toekomstverwachting over de renteontwikkeling;
- Saldobeheer Het beheer van de dagelijkse saldi op de rekeningen;
- Solvabiliteitsratio van 0% Status die door een bancaire toezichthouder in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte² aan het schuldpapier van een instelling kan worden toegekend;
- Treasury Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, financiële posities en de hieraan verbonden risico's;
- Treasurybeheer De uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het treasurystatuut;
- Treasurybeleid Betreft de uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten, de organisatorische en administratieve kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie ter uitvoering van de treasuryfunctie;
- Uitzetting Het tijdelijk toevertrouwen van liquiditeiten aan derden tegen vooraf overeengekomen condities en bedingen. Kortlopende uitzettingen hebben betrekking op een periode tot één jaar en langlopende uitzettingen hebben betrekking op een periode van één jaar of langer.

XVIII Inwerkingtreding

Artikel 18.

Het "Treasurystatuut 2011" van de gemeente Etten-Leur treedt in werking met ingang van 1 januari 2011.

² De EER bestaat uit de 27 lidstaten van de Europese Unie en drie lidstaten van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA), te weten Noorwegen, IJsland en Liechtenstein.

3 Memorie van toelichting

In dit *treasurystatuut* is het treasurybeleid van de gemeente op hoofdlijnen vastgelegd. Dat gebeurt in de eerste plaats door het aangeven van de doelstellingen van de treasuryfunctie (in artikel 1). Vervolgens wordt in het treasurystatuut aangegeven binnen welke richtlijnen en limieten de doelstellingen dienen te worden gerealiseerd. Een richtlijn is een bindend voorschrift voor een handelswijze die gevolgd moet worden en een limiet is een type richtlijn die een uiterste grens aangeeft. Een belangrijk deel van de limieten en richtlijnen is bepaald door de Wet fido. Middels de limieten en richtlijnen wordt het "risicoprofiel" van de gemeente bepaald, waarbinnen de treasuryactiviteiten dienen te worden uitgevoerd.

De *financieringsparagraaf* bij de begroting geeft de beleidsplannen voor de treasuryfunctie voor de komende jaren en in het bijzonder voor het eerstkomende jaar weer. Het bevat onder meer gegevens over de algemene ontwikkelingen en de concrete beleidsplannen binnen de kaders van het treasurystatuut. Het gaat hierbij vooral om de plannen voor het risicobeheer, de gemeentefinanciering (analyse financieringspositie, leningen- en garantieportefeuille en uitzettingsportefeuille) en het kasbeheer. Uit de toelichting zal moeten blijken dat de plannen binnen de kaders van de Wet fido en het treasurystatuut blijven. De financieringsparagraaf in het jaarverslag geeft in het bijzonder een verschillenanalyse tussen de plannen zoals deze zijn opgenomen in de begroting en de realisatie in het verslagjaar.

Hieronder is een toelichting opgenomen op de artikel- en lidnummers in het treasurystatuut 2011 van de gemeente Etten-Leur:

- Artikel 1 In artikel 1 worden de doelstellingen van de treasuryfunctie van de gemeente weergegeven. Hieronder worden deze afzonderlijk toegelicht.
- Artikel 1 lid 1 In de eerste plaats dient de treasury ervoor te zorgen dat de gemeente "duurzaam toegang heeft tot de financiële markten tegen acceptabele condities". De treasury dient te waarborgen dat de gemeente duurzaam in staat is de voor haar activiteiten benodigde middelen aan te trekken c.q. haar overtollige middelen uit te zetten op de financiële markten (bijv. bij banken). De condities die daarbij worden bedongen dienen, in het licht van de op het betreffende moment gebruikelijke condities, acceptabel (tenminste marktconform) te zijn.
- Artikel 1 lid 2 De gemeente loopt de volgende financiële risico's: renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's interne liquiditeitsrisico's en valutarisico's. Het is de taak van de treasury dergelijke risico's tegen acceptabele condities te beperken. In de artikelen 2 tot en met 7 wordt aangegeven op welke wijze dit wordt gewaarborgd.
- Artikel 1 lid 3 De derde doelstelling van de treasuryfunctie is het minimaliseren van de kosten bij het beheren van de geldstromen en de financiële posities. Deze kosten bestaan onder andere uit rentekosten, provisies en kosten van het betalingsverkeer. Het is de taak van de treasury het beheer zo efficiënt mogelijk uit te voeren.
- Artikel 1 lid 4 De gemeente streeft ernaar de renteresultaten te optimaliseren. Dit betekent dat de gemeente geen middelen onbenut laat maar streeft naar zo hoog mogelijke renteopbrengsten (c.q. zo laag mogelijk rentekosten) zonder dat daarbij overmatige risico's worden gelopen. De prioriteiten van de treasuryfunctie liggen in eerste instantie bij het beheersen en beperken van financiële risico's. De treasuryfunctie is immers géén winstgerichte afdeling ("profit center"). Binnen het acceptabele risicoprofiel zoals vastgesteld in de Wet fido en dit treasurystatuut dient desondanks te worden gestreefd naar optimalisatie van de renteresultaten.

- Artikel 2 lid 1 De Wet fido heeft twee belangrijke beleidsmatige uitgangspunten met betrekking tot treasury. Dit betreft de “publieke taak” waarvoor leningen en garanties dienen enerzijds en het prudente karakter van (overige) uitzettingen anderzijds. Er wordt hierbij dus een specifiek onderscheid gemaakt tussen het verstrekken van leningen “uit hoofde van de publieke taak” en het uitzetten van middelen “uit hoofde van treasury”.
- De wet stelt geen eisen aan het verstrekken van leningen en garanties uit hoofde van de publieke taak. Wel wordt in de toelichting op de Wet fido het volgende aangegeven: “Het gemeentebestuur bepaalt de publieke taak. De begroting en de begrotingswijzigingen bepalen het budgettaire kader voor de uitoefening van de publieke taak”. De afdeling Middelen adviseert over de financieringsvoorwaarden en de implicaties van de betreffende aanvraag voor de totale financiële positie van de gemeente
- Conform de Wet fido, dienen uitzettingen “uit hoofde van treasury” een prudent karakter te hebben.
- In de Wet fido en de bijbehorende ministeriële regelingen wordt het begrip “prudent” nader uitgewerkt. Het aangaan van financiële transacties met als oogmerk die financiële waarden te zijner tijd eventueel met winst te verkopen, is nadrukkelijk niet toegestaan (zie artikel 2 lid 2 Wet fido en de memorie van toelichting op de Wet fido). Bankachtige activiteiten – het aantrekken en uitzetten van middelen met als doel het genereren van inkomen – zijn als gevolg van deze bepaling verboden. De richtlijnen en limieten van dit treasurystatuut vallen binnen de kaders van de Wet fido.
- Artikel 2 lid 2 De limieten en richtlijnen van dit treasurystatuut zijn specifiek geformuleerd om het prudente karakter van de uitzettingen uit hoofde van treasury te garanderen en hebben derhalve géén betrekking op (eventueel) verstrekte leningen of garanties uit hoofde van de “publieke taak” van de gemeente.
- Artikel 3 Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van (externe-) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente.
- Artikel 3 lid 1 Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Teneinde een grens te stellen aan korte financiering (met een rentetypische looptijd tot één jaar) is in de Wet fido de kasgeldlimiet opgenomen. Juist voor korte financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage (8,5 %) van het begrotingstotaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar.
- Artikel 3 lid 2 Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico’s op de vaste schuld (schuld met een rentetypische looptijd van één jaar of langer) door het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille. De renterisiconorm kan worden berekend door een vastgesteld percentage (20%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal per 1 januari van enig jaar
- Artikel 3 lid 3 Afstemming op de liquiditeitenplanning beoogt middelen slechts te lenen c.q. uit te zetten gedurende de periode dat zij daadwerkelijk nodig respectievelijk beschikbaar zijn.
- Artikel 3 lid 4 en 5 Door spreiding aan te brengen in de rentetypische looptijd (de periode dat de rente van een uitzetting vast is) van uitzettingen, wordt de invloed van een rentedaling op de renteresultaten gespreid over meerdere jaren. Deze spreiding is slechts mogelijk indien uit de liquiditeitenplanning blijkt dat middelen gedurende een langere periode beschikbaar zijn.

Artikel 4 lid 1 Ten aanzien van de financiële instrumenten die kunnen worden gehanteerd voor uitzettingen in het kader van treasury, geldt in de Wet fido als belangrijkste uitgangspunt dat de hoofdsom van de betreffende uitzetting aan het einde van looptijd in tact blijft. Bij alle in dit artikel genoemde producten wordt aan het einde van de looptijd ten minste de hoofdsom (bij vastrentende waarden de “nominale waarde”) uitgekeerd.

Bij het uitzetten van gelden op rekening courant, spaarrekening, daggeld of deposito's worden géén koersrisico's gelopen. Het kan bij dergelijke producten echter voorkomen dat de opnamemogelijkheden beperkt zijn (in het bijzonder bij deposito's en soms bij een spaarrekening). Obligaties en medium term notes zijn vastrentende waarden die (tussentijds) verhandelbaar zijn. Bij tussentijdse verkoop kunnen koersrisico's worden gelopen. Wanneer deze waarden tot het einde van hun looptijd worden aangehouden zal minimaal de nominale waarde en de vooraf overeengekomen (minimale) rente worden uitgekeerd.

Garantieproducten zijn beleggingsproducten waarbij de uitgevende (financiële) instelling garandeert dat op de *afloopdatum* (een bepaald percentage van) de hoofdsom wordt uitgekeerd. Garantieproducten keren vaak minder of geen rente uit en bieden in plaats daarvan bijvoorbeeld een rendement dat gebaseerd is op een aandelenindex (zoals de AEX-index). Garantieproducten waarbij minder dan 100% van de hoofdsom wordt gegarandeerd zijn expliciet niet toegestaan onder de Wet fido.

Bij garantieproducten is vaak enkel de hoofdsom gegarandeerd. Aangezien de reële waarde (de koopkracht) van de hoofdsom door inflatie kan verminderen, verdient het de aanbeveling om bij een langere looptijd naast een hoofdsomgarantie een minimaal rendement (bijv. ter hoogte van het inflatieniveau) te eisen.

Voor uitzettingen uit hoofde van de publieke taak van de gemeente worden in dit treasurywettelijkstelsel geen richtlijnen met betrekking tot producten opgenomen. Van belang is dat de Gemeenteraad bepaalt dat de betreffende uitzetting tot de “publieke taak” van de gemeente behoort. In dit kader is het bijvoorbeeld mogelijk dat uitzettingen in de vorm van aandelen tot de publieke taak behoren.

Artikel 4 lid 2 Koersrisico's kunnen nooit volledig worden uitgesloten. Als de organisatie in een vastrentend product heeft belegd maar – wegens wijziging in de liquiditeitenplanning – voor de afloopdatum deze uitzetting moet verkopen, dan wordt niet 100% van de hoofdsom terugbetaald, maar de actuele waarde van de uitzetting afhankelijk van de rente en resterende looptijd. Om deze koersrisico's zoveel mogelijk te beperken stemt de gemeente de looptijd van de uitzetting af op de liquiditeitenplanning.

Artikel 5 Ter beperking van kredietrisico's zijn in dit artikel richtlijnen opgenomen voor de minimale kredietwaardigheid van de partijen waar de gemeente middelen kan uitzetten/beleggen.

Een (credit-) rating is een beoordeling van de kredietwaardigheid van een instelling, die voor zowel de korte als voor de lange termijn wordt toegekend door gerenommeerde rating “agencies” zoals Standard & Poor's, Moody's en Fitch IBCA. De hoogste kredietwaardigheid wordt bij Standard & Poor's en Fitch IBCA weergegeven met AAA, gevolgd door AA en A. Moody's kwalificeert van hoog naar laag Aaa, Aa en A. Daarnaast kent men kwalificaties met letters B, C en D. Een A-rating staat voor “zeer kredietwaardig”.

Een solvabiliteitsratio van 0% (ofwel een “solvabiliteitsvrije status”) is een status die door een bancaire toezichthouder in een EER-lidstaat (bijv. De Nederlandsche Bank) wordt toegekend aan het schuld papier van een

instelling. Deze status houdt in dat een bank voor desbetreffend papier geen reserves (0%) hoeft aan te houden en wordt onder meer toegekend aan papier uitgegeven of gegarandeerd door (centrale) overheden. Het is de gemeente dus toegestaan om bij andere overheden geld uit te zetten, of om te beleggen in papier waaraan een overheidsgarantie is verbonden (zoals door het WSW geborgde leningen van woningcorporaties).

Artikel 6 Interne liquiditeitsrisico's doen zich bijvoorbeeld voor wanneer de gemeente middelen voor een bepaalde periode heeft uitgezet en gedurende de looptijd van de uitzetting blijkt dat de middelen (onverwacht) nodig zijn voor het doen van een investering. Dit kan tot gevolg hebben dat de gemeente tijdelijk een lening moet aantrekken (wanneer de uitzettingen vast staan in bijvoorbeeld een deposito) ofwel tussentijds een uitzetting moet verkopen (bijvoorbeeld een obligatie). In beide gevallen kan dit negatieve gevolgen hebben voor de financiële resultaten.

Ter beperking van dit risico baseert de gemeente haar financiële transacties op een liquiditeitsplanning waarin de toekomstige inkomsten en uitgaven van de gehele organisatie zijn gepland. Teneinde aansluiting te zoeken op de meerjarige investeringsplanning van de gemeente is gekozen een financieringsplanning met een periode van vier jaar op te stellen.

In de praktijk is het opstellen van een betrouwbare en nauwkeurige liquiditeitsplanning niet eenvoudig. Dit heeft te maken met de inherente onzekerheden die verbonden zijn aan de activiteiten van de gemeente en de hieraan verbonden mogelijke financiële gevolgen. Het is daarom van groot belang dat de Treasurer juist, tijdig en volledig wordt geïnformeerd door de overige afdelingen over de financiële gevolgen van hun activiteiten.

Artikel 7 Dit betreft een ongewijzigde voortzetting van het beleid binnen de gemeente. Valutarisico's uit hoofde van operationele transacties ontstaan bijvoorbeeld op het moment dat de gemeente een aankoop van goederen uit de Verenigde Staten met dollars moet betalen.

Artikel 8 lid 1 Het aantrekken van middelen met als doel deze met winstoogmerk te beleggen is door artikel 2 lid 2 van de Wet fido (zie ook memorie van toelichting op de Wet fido) nadrukkelijk niet toegestaan.

Artikel 8 lid 2 Teneinde de renteresultaten te optimaliseren wordt zoveel mogelijk intern gefinancierd.

Artikel 8 lid 3 *Onderhandse geldleningen* zijn leningen waarbij de voorwaarden van de lening in onderling overleg met de geldgevende partij kunnen worden vastgesteld.

Artikel 8 lid 4 Deze richtlijn beoogt de marktconformiteit van financieringen te waarborgen, voor bijvoorbeeld te betalen rentepercentages, provisies, (boete-) clausules bij vervroegde aflossing etcetera. Middels het opvragen van meerdere offertes wordt bereikt dat de gemeente een objectief beeld heeft van de op dat moment gebruikelijke tarieven en voorwaarden op de financiële markten. Op basis daarvan kan een afgewogen keuze worden gemaakt.

Artikel 9 lid 1 Uitzetting betreft het uitzetten van middelen (uit hoofde van treasury) voor een periode langer dan één jaar. In het onderdeel Risicobeheer (artikel 3 tot en met 8) is gedefinieerd op welke wijze de gemeente het prudente karakter van haar uitzettingen waarborgt. In dit artikel worden aanvullende richtlijnen met betrekking tot uitzettingen geformuleerd.

Artikel 9 lid 2 Deze richtlijn beoogt de marktconformiteit van uitzettingen te waarborgen, voor bijv. het effectieve rendement, de hoogte van transactiekosten etcetera. Middels het opvragen van meerdere offertes wordt bereikt dat de gemeente een objectief beeld heeft van de actuele gebruikelijke tarieven en voorwaarden op de financiële markten. Op basis daarvan kan een

afgewogen keuze worden gemaakt.

- Artikel 10 lid 1 Op het gebied van relatiebeheer beoogt de treasury het realiseren van zo gunstig mogelijke condities voor de door haar af te nemen diensten. Teneinde structuur aan te brengen in de momenten waarop de beoordeling van bankrelaties plaats heeft, is opgenomen dat deze beoordeling minimaal een keer in de vijf jaar plaats moet hebben.
- Artikel 10 lid 3 Tussenpersonen hebben een intermediairfunctie bij het afsluiten van financiële transacties en vallen niet onder de “tegenpartijen”. De vereisten van lid 2 zijn voor tussenpersonen dan ook niet van toepassing. Teneinde dit te ondervangen stelt de gemeente als eis dat tussenpersonen onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) staan en daarvan een vergunning als makelaar hebben ontvangen.
- Artikel 11 lid 1 Geldstromenbeheer omvat met name het zorgdragen voor een efficiënt betalingsverkeer. Geldstromen kunnen bijvoorbeeld op elkaar worden afgestemd door een betalingsdatum af te stemmen op verwachte ontvangsten. Hiermee wordt voorkomen dat de gemeente tijdelijk middelen aan moet trekken (c.q. middelen aan haar uitzettingenportefeuille moet onttrekken) teneinde de betreffende betaling (tijdelijk) te financieren.
- Artikel 11 lid 3 Het laten uitvoeren van het betalingsverkeer door één bank heeft als voordeel dat de kosten van het overboeken van middelen tussen verschillende banken worden vermeden.
- Artikel 12 lid 1 Het saldo en liquiditeitenbeheer betreft het beheer van de dagelijkse saldi op de rekeningen (-courant) van de gemeente . Teneinde de noodzaak tot het doen van interne overboekingen te beperken, worden verschillende rekeningen die de gemeente bij één bank aanhoudt, opgenomen in een *rentecompensatiecircuit*. Dit is een systeem waarbij de (valutaire) debet en creditsaldi van alle rekeningen van een organisatie worden samengevoegd tot één gecombineerd saldo, waarover de rente wordt berekend.
- Artikel 12 lid 3 In dit lid worden limitatief de mogelijke korte termijn financieringsinstrumenten benoemd. De term *daggeld* (ook wel callgeld genoemd) staat voor opgenomen of uitgezette middelen voor onbepaalde tijd die dagelijks gewijzigd kan worden. *Kasgeldleningen* zijn niet verhandelbare leningen voor een vast bedrag en een vaste periode (maximaal 2 jaar) en tegen een vooraf overeengekomen rentepercentage. *Kredietlimiet op de rekening courant* betreft de mogelijkheid debet (“rood”) te staan op de rekening courant tegen vooraf overeengekomen condities.
- Artikel 13 Bij de treasuryfunctie zijn meerdere personen en organen betrokken. Het treasurystatuut legt expliciet het delegatie- en mandateringspatroon vast, in casu welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden de betrokken partijen hebben. Met het oog op de omvang en de aard van de transacties en de hiermee samenhangende risico's, zijn in dit artikel een aantal specifieke uitgangspunten opgenomen teneinde een eenduidige functiescheiding aan te brengen tussen beleidsbepaling en de uitvoering en tussen de administratie en controle op financiële transacties.
- Artikel 14 De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de functionarissen die binnen de gemeente betrokken zijn bij de treasuryactiviteiten zijn in artikel 14 respectievelijk artikel 15 beschreven. De toekenning van de genoemde functies en bijbehorende bevoegdheden en verantwoordelijkheden aan functies en/of functionarissen vindt plaats via de hiertoe dienende documenten (mandaten, besluiten en dergelijke). Deze verantwoordelijkheden dienen te worden gecommuniceerd naar de betrokkenen.

In het organisatiebesluit is opgenomen onder welke afdeling de

treasuryactiviteiten vallen. Het afdelingshoofd van deze afdeling is het bevoegd afdelingshoofd in dit treasurystatuut.

- Artikel 15 De eindverantwoordelijkheid voor het treasurybeleid ligt primair bij het bestuur van de gemeente. Teneinde niet onnodig te worden belast met het dagelijkse treasurybeheer draagt het bestuur een deel van haar bevoegdheden over aan de ambtelijke organisatie door middel van een jaarlijks mandateringsbesluit. De praktische uitvoering van het beleid heeft dus vooral op ambtelijk niveau plaats, met als voordeel een slagvaardiger optreden. Bij de toewijzing van bevoegdheden is zoveel mogelijk rekening gehouden met de vereiste functiescheiding tussen besluitvorming, uitvoering, administratie en controle.
- Artikel 16 De tabel in dit artikel geeft weer op welke wijze de informatievoorziening wordt gewaarborgd voor: *operationele informatie* (punt 1 en 2), *beleidsmatige informatie* (punt 3) en *verantwoordingsinformatie* (punt 4, 5 en 6). Het verstrekken van juiste, tijdige, volledige en relevante verantwoordingsinformatie moet gerekend worden tot de belangrijkste succesfactoren voor het kunnen beheersen van de financiële en interne risico's van de gemeente.
- Artikel 16 punt 1 Afdelingen dienen in een zo vroeg mogelijk stadium informatie te verschaffen over wanneer zich significante wijzigingen aandienen in hun verwachtingen omtrent tijdstip of omvang van toekomstige betalingen of ontvangsten (bijvoorbeeld bij uitstel van een grote investering).